

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
ของนักศึกษาฝึกสอน วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Parents' Satisfaction toward Activities to Enhance the Early Childhood
Children's Development Organized by Student Teachers Majoring
in Early Childhood Children at the Faculty of Education
of Ramkhamhaeng University

กรวิภา สรรพกิจจำนง¹
Kornveepa Suparkitjumnong

¹ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Curriculum and Instruction Department, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามเพศและอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 20 โรงเรียน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่น .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างที่ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย นักศึกษาฝึกสอน

Abstract

This research aimed to study and compare the parents' satisfaction toward activities enhancing the physical, emotion, social and intellectual development of early childhood children, and their readiness for the ASEAN Community: in terms of genders and occupations. The samples were parents of early childhood children enrolled in the first semester of 2014 academic year in 20 schools under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan Table and 285 parents were gathered via simple random sampling. The instrument of the study was a Likert-type scale and had an Alpha Coefficient of 0.95. An analysis of data was done using percentage, average, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance. The findings indicated that, overall, parents were satisfied with the enhancing activities at a high level and, by category, their satisfaction level was also at a high level in each area. These areas were emotional, social, intelligent, ASEAN community readiness, and physical respectively. Male and female parents expressed no difference in their satisfaction toward the enhancing activities. Parents with different occupations expressed no difference in their overall satisfaction toward the enhancing activities. However, the difference was found in the readiness for the ASEAN Community. The results indicated that parents who were civil servants were more satisfied with the enhancing activities in the area of readiness for the ASEAN Community than the parents who were hired-workers.

Keywords: satisfaction, activities, to enhance the early childhood children's development /student teachers

บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัยให้แก่เด็กที่มีอายุระหว่างแรกเกิด ถึง 6 ปี เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการศึกษาของมนุษย์ เด็กวัยนี้เป็นวัยเริ่มต้นชีวิตถือได้ว่าเป็นวัยทองของชีวิตดีกว่าได้ เพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาเจริญเติบโตในอัตราสูงสุด เป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้มากที่สุด เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ หากได้รับการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการถูกต้องและได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอก็เท่ากับได้วางรากฐานที่ดีให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะส่งผลให้เขามีความสุขในชีวิตข้างหน้า และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 3)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พัฒนาขึ้นโดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก โดยมีแนวคิดที่ว่าพัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมๆ กันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย ดังนั้นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตั้งที่ความมุ่งหวังของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 35) ยังมีแนวคิดที่สำคัญอีกว่า เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่จำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ องค์ความรู้สำหรับเด็ก 3-5 ปี ควรจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ที่เด็กควรมีโอกาสใกล้ชิดหรือปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำ และจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะทางความคิด

การใช้ภาษาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

นอกจากนี้การจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมเด็กปฐมวัยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในระดับอื่นๆ แต่เนื่องจากขณะนั้นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการยังขาดความชัดเจนในการกำหนดทิศทาง เป้าหมายและแนวทางในการจัดประสบการณ์ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระดับปฐมวัย ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อมคล้ายกับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้เด็กปฐมวัยท่องจำคำศัพท์และพูดทักทายเป็นภาษาอังกฤษ รวมถึงผู้ปกครองก็เป็นแรงผลักดันให้ครูต้องสอนภาษาอังกฤษเด็กตั้งแต่ระดับอนุบาล โดยไม่ได้คำนึงถึงว่า การเรียนภาษาอังกฤษแล้วได้นำไปใช้ประโยชน์ มีโอกาสได้พูด ได้ฟัง เมื่อกลับไปที่บ้าน หรือเมื่ออยู่ในชุมชนเพียงใด จึงเป็นความสำคัญและจำเป็นอีกประการหนึ่งที่เด็กปฐมวัยควรได้รับการเตรียมความพร้อมให้เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ

อย่างไรก็ตามการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ยังต้องคำนึงถึงการพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ไปพร้อมกันอย่างเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล และแนวทางการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ครูปฐมวัยควรบูรณาการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยในประชาคมอาเซียนในมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ได้เช่นกัน (อรุณี หรดาล, 2555)

อนึ่ง อาชีพครูนั้นถือว่าเป็นอาชีพชั้นสูง เป็นอาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพครู จะต้องเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความรู้ต้นแบบที่ดีแก่ผู้เรียน ดังนั้นการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพครูนี้ จึงเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมที่จะเป็นครูที่ดี การให้การศึกษแก่ผู้เรียนในด้านวิชาชีพโดยการให้ความรู้ทางทฤษฎีการสอนอย่างเดียว แม้จะมากเพียงใดย่อมเป็นครูที่ดีได้ยากจำเป็นจะต้องมีการฝึกฝนทางภาคปฏิบัติ คือ การเข้าทดลองสอนจริงในชั้นเรียนให้มากเพื่อที่จะสร้างความมั่นใจและสามารถปฏิบัติหน้าที่

ครูได้ จนเกิดความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ซึ่งจะ เป็นวิถีทางที่จะทำให้ครูผู้นั้นมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ในที่สุด (อรรณพ แสงแจม, 2548) ดังนั้นในการจัดการศึกษา วิชาชีพครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะต้องมีการจัด ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งจะ ทำให้ผู้เรียนได้พบกับสภาพในการสอนจริงๆ ซึ่งจะมีปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่จะให้ผู้เรียนในสายวิชาชีพครูเกิดความ พร้อมและความมั่นใจในการสอน สอดคล้องกับ อุไรวัลย์ ขวัญแก้ว (2542 : 10) พบว่า การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูจะทำให้ผู้เรียนทางวิชาชีพครุนั้นเกิดความตื่นตัวและเกิดความ ทำหายต่อการเรียนวิชาชีพ เพราะผู้เรียนวิชาชีพครุนั้น จะได้สัมผัสกับนักเรียนโดยตรงและเกิดปัญหาสถานการณ์จริง ปัญหาต่างๆ ที่พบในห้องเรียนทำให้ผู้เรียนวิชาชีพครูจะต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา หรือวิธีการสอนที่เหมาะสม ต่อจากนั้นก็ติดตามผลเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป โดยเฉพาะในการ จัดประสบการณ์วิชาชีพครูหรือการฝึกสอนของนักศึกษา วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่จะต้องพัฒนาตนเองเป็นครูที่มีคุณภาพต่อไป ในสาขาวิชาชีพการศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยตลอดจนการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษาฝึกสอน วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อเป็นการสำรวจศึกษาข้อมูลให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการศึกษาปฐมวัยต่างๆ ที่นักศึกษาฝึกสอนได้ไป ฝึกปฏิบัติการสอน และเพื่อเป็นการให้ผู้ปกครองได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นักศึกษาด้วย ซึ่งผลการวิจัยการศึกษาในครั้งนี้จะสามารถ นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาฝึกสอน วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งจะต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของนักศึกษาฝึกสอน วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามเพศ และอาชีพของผู้ปกครอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยจำนวน 1,100 คน จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยจากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อาชีพของผู้ปกครอง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย 5 ด้าน
  - 2.1 ด้านร่างกาย
  - 2.2 ด้านอารมณ์-จิตใจ
  - 2.3 ด้านสังคม
  - 2.4 ด้านสติปัญญา
  - 2.5 ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นสำรวจรายการ (checklist) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็น จำนวน 5 ข้อ

ขั้นตอนการสร้าง พัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) จำนวน 2 ข้อ สอบถาม เพศ อาชีพของผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แบ่งเป็น 5 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น จำนวน 5 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ได้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

ถ้าเห็นว่า สอดคล้อง ให้คะแนน +1

ถ้าเห็นว่าไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ถ้าต่ำกว่านั้นจะนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

3. คัดเลือกข้อคำถามในแบบสอบถาม ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มาสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับจริงจำนวน 30 ข้อ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านร่างกาย มีจำนวน 8 ข้อ

2) ด้านอารมณ์-จิตใจ มีจำนวน 5 ข้อ

3) ด้านสังคม มีจำนวน 6 ข้อ

4) ด้านสติปัญญา มีจำนวน 6 ข้อ

5) ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่

ประชาคมอาเซียน มีจำนวน 5 ข้อ

จากนั้นให้นำข้อคำถามทั้ง 30 ข้อในแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ได้ค่าความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 0.86 นำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95

5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2557

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป และในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 คະแนนเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างจากคะแนนกลุ่ม 2 กลุ่มโดยใช้ t-test

3.2 ทดสอบความแตกต่างจากคะแนนกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.5) และส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 49.1) รองลงมาคือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 26.7) และรับราชการ

(ร้อยละ 24.2) ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของนักศึกษาฝึกสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอารมณ์-จิตใจ ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านร่างกาย กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักศึกษาฝึกสอนได้จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เด็กปฐมวัย ได้ฝึกการจัดเก็บเครื่องใช้ส่วนตัว เช่น แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน ถูงเท้า รองเท้า อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาฝึกสอนได้มีการเผยแพร่ความรู้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบในเรื่องวิธีการป้องกันและรักษาโรคติดต่อในการอนามัยพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การจัดทำใบปลิวแผ่นพับหรือจัดบอร์ด นิทรรศการ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ด้านอารมณ์-จิตใจ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาฝึกสอนมีบุคลิกภาพที่ดีในเรื่องการแต่งกาย การวางตัวอย่างเหมาะสมเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการแสดงออกและควบคุมอารมณ์ ไม่ก้าวร้าว หรือใช้วาจา สีหน้าท่าทางที่ไม่เหมาะสม แต่มีการใช้คำพูดที่ไพเราะ สุภาพ มีพฤติกรรมการแสดงออกทางจิตใจที่อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส รักเด็ก ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถดำเนินกิจกรรมการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีเทคนิคการเก็บเด็กให้ผู้เรียนสงบ มีการกำหนดกติกาข้อตกลงระหว่างดำเนินกิจกรรม สามารถจัดระเบียบในชั้นเรียนให้เด็กปฐมวัยมีวินัยและควบคุมตัวเองได้ดี ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. ด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักศึกษาฝึกสอนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้เด็กปฐมวัยได้รู้จักดูแลตนเองและช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมตามวัย ตามความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้เด็กมีความภาคภูมิใจใน

ตนเอง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาฝึกสอนตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการรณรงค์หรือการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยได้รับการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือสนับสนุนนโยบาย การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานอย่างประหยัดและลดภาวะโลกร้อน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

4. ด้านสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถสื่อสารและใช้ภาษากับเด็กปฐมวัยได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ รู้จักสังเกตพฤติกรรมเด็ก มีการจดบันทึกและรายงานพฤติกรรมให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างต่อเนื่อง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาฝึกสอนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

5. ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีทักษะการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนสืบค้นข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมและรองรับการปรับกิจกรรมและหลักสูตรที่สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เพื่อความร่วมมือในการพัฒนาเด็กเพื่อทันกับนโยบายและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาฝึกสอนได้มีการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนปฐมวัยที่สนับสนุนและตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

สำหรับข้อเสนอแนะด้านร่างกาย นักศึกษาฝึกสอนควรมีการประสานงานร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอกในการป้องกันโรคติดต่อสำหรับเด็ก นักศึกษาฝึกสอนสามารถสังเกตสุขภาพอนามัยของเด็กและช่วยแก้ปัญหาพร้อมกับผู้ปกครองได้เช่นเดียวกับครูประจำชั้น และควรจัดกิจกรรมกีฬาให้หลากหลายเพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งเสริม

เสริมการออกกำลังกาย

ด้านอารมณ์-จิตใจ นักศึกษาฝึกสอนควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กรู้จักการฝึกสมาธิ เพื่อการพัฒนาอารมณ์-จิตใจ ควรส่งเสริมกิจกรรมการเข้าวัดฟังธรรมะง่าย ๆ สำหรับเด็ก ควรนำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาบ้าง เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีศรัทธาในพุทธศาสนาและมีจิตใจอ่อนโยน

ด้านสังคม ควรเพิ่มกิจกรรมให้เด็กได้มีการแสดงออกบนเวทีการพูดหน้าชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออก

ด้านสติปัญญา ควรเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมจินตนาการกิจกรรมการอ่านหนังสือนิทานในวันหยุดของสุดสัปดาห์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและนิสัยรักการอ่านและด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ควรจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการใช้ภาษาอย่างน้อยสองภาษาคือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ควรจัดกิจกรรมให้มีการสอดแทรกบูรณาการทักษะวิชาภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมการเล่านิทานอาเซียนให้เด็กฟัง เพื่อให้ให้มีความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม อาหาร และความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศในประชาคมอาเซียน ควรเน้นภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้เด็กกล้าแสดงออก ให้เด็กรู้จักคำศัพท์พื้นฐานและประโยคสนทนาต่างๆ และ นักศึกษาฝึกสอนควรมีการใช้ภาษาอังกฤษกับเด็กปฐมวัยให้มากขึ้น

การอภิปรายผล

1. กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของนักศึกษาฝึกสอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และด้านร่างกาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี อิงมัน (2556) ที่ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนพันธะวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริการ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสารและด้าน

อาคารสถานที่สภาพแวดล้อม

จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านอารมณ์-จิตใจ มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาฝึกสอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กโดยผ่านการเล่น ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและจัดสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสมไม่มีความเครียดหรือความกดดันทางอารมณ์-จิตใจ เพราะความเครียดจะเป็นสิ่งที่ขัดขวางการคิดและการเรียนรู้ของเด็ก บรรยากาศการเรียนรู้อื่นๆที่ไม่มีความสุข สารเคมีที่ร่างกายปล่อยออกมาจะไปเปลี่ยนโครงสร้างทางสมองทำให้เกิดการสร้างฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับความเครียด เรียกว่า คอร์ติซอล (Cortisol) ซึ่งจะเป็นตัวทำลายส่วนคอร์เทกซ์หรือพื้นผิวสมองที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความคิดความฉลาด กับสมองส่วนฮิปโปแคมปัสหรือสมองส่วนที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับอารมณ์และความจำ ถ้าเด็กเกิดความเครียดจะทำให้สมองส่วนเหล่านี้เล็กลงทำให้ความสามารถในการเรียนรู้ลดลงไปด้วย

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของนักศึกษาฝึกสอน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระประดิษฐ์ สุทธิญาโณ (วิเศษ วงษา) (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอัมพันศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนด้านค่าใช้จ่าย ด้านการจัดบริการนักเรียน และด้านการให้ข่าวสารข้อมูล พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามทั้งหญิงและชาย ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่อาศัยอยู่บริเวณที่โรงเรียนก่อตั้งมานาน ได้รับทราบนโยบายและแนวทางการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยมาโดยตลอดและโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้งหญิงและชาย

ดังนั้นผู้ปกครองทั้งเพศหญิงและชายจึงมีบทบาทไม่แตกต่างกันในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ในพื้นที่รอยต่อของพัฒนาการ ((Zone of Proximal Development) ของไวทส์กอสกี (Lev Semennovich Vygotsky) (Vygotsky,

1978 : 86) ที่กล่าวว่า พื้นที่รอยต่อของพัฒนาการ คือ บริเวณที่เด็กกำลังจะเข้าใจในบางสิ่งบางอย่าง ผู้ที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรเชื่อว่า เด็กมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกินกว่าระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเขาที่จะทำได้ หากเขาได้รับการแนะนำช่วยเหลืออุดหนุนหรือชักจูงโดยใครบางคนที่มีสติปัญญาดีกว่า บุคคลเหล่านี้อาจเป็นเพื่อนที่มีความสามารถ พ่อ แม่ ครู หรือใครก็ได้ที่มีความเชี่ยวชาญ ไวทส์กอสกี เปรียบเทียบความช่วยเหลือดังกล่าวว่าเป็นเสมือน “นั่งร้าน” (Scaffold) ที่ทำหน้าที่ในการเสริมต่อการเรียนรู้ตนเอง ดังนั้น ผู้ปกครองทั้งหญิงและชายจึงไม่มีความแตกต่างกันในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของนักศึกษาฝึกสอน โดยภาพรวมไม่พบความแตกต่าง แต่ความแตกต่างที่ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีความพึงพอใจว่าต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของนักศึกษาฝึกสอนมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง อาจกล่าวได้ว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยมากกว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับ ซองและแฮตตี (Song and Hatti, 1984 : 1262-1281) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัวว่า สภาพแวดล้อมมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กมาก อาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ผู้ปกครองที่มีเวลาเอาใจใส่ให้ความรักกำลังใจและครอบครัวที่อบอุ่น จะทำให้เด็กปฐมวัยประสบความสำเร็จและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีความสุข

ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการอาจมีการปรับตัวและมีแนวโน้มที่จะเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เนื่องจากความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความรู้และความคาดหวังมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับ วิชชุลดา งามปลอด (2540) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการ

จัดการศึกษาโรงเรียนปทุมวัยเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนการสอนคาดหวังให้เน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนต่อในระดับประถมศึกษา โดยเสริมให้กล้าแสดงออกและมีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น การให้การบ้านควรให้ทุกวันเป็นการคิดตัวเลข คิดพยัญชนะ เสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ เน้นคุณภาพ และความขยันหมั่นเพียรไปด้วยกัน

บทสรุป

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของนักศึกษาฝึกสอน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และด้านร่างกายตามลำดับ ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างที่ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาปฐมวัย ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษ ด้านการสื่อสารในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเด็ก
2. ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกสอนได้ฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารให้มากขึ้นร่วมกับอาจารย์ชาวต่างชาติเจ้าของภาษา ในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน หรือคำศัพท์พื้นฐานในชีวิตประจำวันง่าย ๆ เพื่อเป็นตัวแบบที่ดีในการเรียนรู้ภาษาที่สองสำหรับเด็กปฐมวัย ควรมีการบูรณาการทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันเข้าไปในหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยมากขึ้น
3. นักศึกษาฝึกสอน ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายเด็กปฐมวัยให้มากขึ้นกว่าเดิม เช่น การละเล่นกลางแจ้ง การส่งเสริมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **แนวดำเนินงานศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน.
- พระประดิษฐ์ สุทธิญาโณ (วิเศษ วงษา). (2553). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอัมวันศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราตรี อิงมัน. (2556). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนพันธะวัฒนา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิชชุดา งามปลอด. (2540). **ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนปฐมวัยเอกชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรรณพ แสงแจ่ม. (2548). **ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายหลังการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของนิสิตฝึกสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. ปริญญาโทการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุไรวัลย์ ขวัญแก้ว. (2542). **รูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้ความร่วมมือทางการศึกษาของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี**. ปริญญาโทการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณี ทรดาล. (2555, กรกฎาคม-ธันวาคม). การศึกษาปฐมวัยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน วิฤตหรือโอกาส. **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.** 5(2) : 54-62
- Song, I. S. & Hattie, J. A. (1984). "Home environment, self-concept, and academic achievement: A causal modeling approach", *Journal of Education Psychology*. 76 : 1262-1281.
- Vygotsky, L. S. (1978). **Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes**. Harvard University Press.